

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
СОЮЗІВ В З'ЮНЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII Ч. 283. Джерсі Сіті, Н. Дж., вівторок, 4 грудня, 1934.

VOL. XLII. No. 283. Jersey City, N. J., Tuesday, December 4, 1934. THREE CENTS.

БОРА ЗА РЕОРГАНІЗАЦІЮ РЕПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ ПІД ЛІБЕРАЛЬНИМ ПРОВІДОМ

ВАШІНГТОН. — Сенатор Бора, один з чільних провідників республіканської партії, виступив в публічному заявочу, в котрій принісше розгорм партії її обставини, що її провід опинився в руках реакціонерів (назадників). Сенатор каже, що партія може вратуватися тільки в цей спосіб, що зреорганізується під ліберальним провідом.

На випадок, якби партія не хотіла віддати провину в руки людей, більше ліберальних, сенатор Бора радить республіканцям показати партію та творити третю. Він каже реорганізації партії від молодих людей.

Дотеперішній провід партії, так звана „стара гвардія“, прийняв пропозицію Бори з клінами. Флечер, голова правого комітету партії, каже, що старий провід приймає визов, кінчений сенатором.

За становище Бора заявився зараз наступного дня по заяві В. Кінгленда Мейсі, бувший голова республіканської партії в стейті Нью Йорк. На відзивку відгукнулася теж симпатично клуби молодих республіканців.

СОЦІАЛІСТИ ЗА ОДИН ФРОНТ З КОМУНІСТАМИ.

БОСТОН (Массачусетс). — Краєвий виконавчий комітет соціалістичної партії постановив на своїм засіданні, що відбувалося тут три дні, прийняти за-саду спільного фронту з комуністами. Практичне переведення засади поліщено загальній краєвій конвенції партії, що має відбутися в 1936 році.

Проти цього проекту виступило рішучо так зване праве крило партії, котре в імя добра партії домагається замкнення всіх дверей перед носом комуністів, що пробують удеритися до партії. Серед правих опозиції є багато таких, що радше готові покинути партію, ніж іти одним фронтом з комуністами.

КОРАБЕЛЬ ЗАТОНУВ ПІДЧАС ТАЙФУНУ.

МАНІЛА (Філіппинські острови). — Підчас останнього тайфуну, що навістив Філіппинські острови, затонув моторовий корабель „Пулупан-дан“. З кораблем затонуло 20 людей.

Число всіх жертв цього тайфуну обчислюють тепер на 400 душ.

НОВА ВОЄННА МАШИНА.

ВАШІНГТОН. — В околиці столиці зроблено проби з новим типом воєнного панцирного автомобіля, „тенку“. Цей новий тип може їхати на колесах або на шинах, котрі він самий кладе підчас їзди. Не дивлячись на величезний тягар узброєного „тенку“ може їхати зі швидкістю 60 миль на годину.

ВІДЛИВАЮТЬ НАИБІЛЬШУ АСТРОНОМІЧНУ СОЧКУ.

КОРНИНГ (Нью Йорк). — У скляній гуті підприємства „Корнінг Глас Воркс“ закінчено відливання найбільшої й найяскравішої астрономічної сочки. Має вона 200 цалів у промірі, а її відлітня вагається одним з найбільших осгів науки.

Відлітня цієї сочки забрало 6 годин і 57 минут. Вона збирає промінь, себто „бачить“, рівно мільон разів сильніше ніж людське око.

Встановити її в телескоп астрономічної обсерваторії на горі Паломар, у Каліфорнії. Вона збільшить 27 разів силу обсерваторії, що досі послугувала сочкою 100 цалів у промірі. Досягати вона буде на далечні 900 мільонів років світла, себто на таку віддачу, на пробуття котрої світла, що йде простором зі швидкістю 186 тисяч миль на секунду, потребує 900 мільонів років. Тому астрономи кажуть, що ця сочка здійснить мрії вчених.

ДІВЧИНА, ЩО СПАЛА 33 МІСЯЦІ, ПОЧИНАЄ БУДИТИСЯ.

ШІКАГО. — В одному домі на передмісті Шікага лежить 29-літня дівчина Патриція Меквайр, хвора вже 33 місяці на сплячку. Почалася недуга ще 15 лютого 1932 року, коли дівчина вперше не відповідала на прикази матері. Всякі заходи лікарів розбудити дівчину досі не вдавалися. Дівчині переливали чужу кров, застрикували всієї сировини, лкували гіпно-тизмом, але це нічого не помагало. З часом усі страсти надію, щоби вона колинебудь вернулася до здоров'я.

Аж цими днями мати дівчини, що одинока не страждала надії на вилікування дочки, доглянула перші признаки свідомості в хорі. Зроблено пробу й дівчина дала доказ, що вона вже поволі очу-ю. Вона ще не чує, але коли її написано на табличці приказ піднести вгору руку та держати табличку перед очима довший час, дівчина зробила виразні зусилля піднести вгору руку. Коли її прика-зано підняти два пальці, дівчина виконала приказ.

БОЯТЬСЯ РЕВОЛЮЦІЇ У ТРОХ РЕПУБЛІКАХ АМЕРИКИ.

Уряди підлегло-американських республік Перу, Болівії й Уругвай завели в себе незвичайно строгий цензуру, бо в кождім з тих країв, як кажуть, пригтовляється революція. Уряди пускають поза границі тільки такі вистки, що прихильні урядам.

БУДІВЕЛЬНА КАТАСТРОФА В КАТОВИЦЯХ.

У Катовицях трапився нещасливий випадок при будові шалескої катедрі. На руштування збиралася була велика група робітників, щоб вислухати вказівки управителя будови й промови священника. Зприводу завеликого обтяження руштування завадилося й прикрило зібраних робітників. Загальне число ранених є 60 осіб, в тім декілька є важко ранені. Праці буди катедрі по-чиною припинені.

ВІДГОМІН ЗЕЛЕНИХ СВЯТ У СТАРІЙ СОЛІ.

На кладовищі в Старій Солі, пов. Самбір, багато моголи наших стрільців У. Т. А. Громадянство Старої Рони і Солі вже давно задувало виставити гідний пам'ятник на цих моголах. Положили підвалити під нього, але далша праця за-страгала, бо старство заборонило, а відтак, внесення до мінерства, досі не полаго-джений. Кожного року підчас Зелених Свят іде масово у країнська громада поклонитися снім тих, що все найдо-розніше віддали за волю Божу в кидовищі. Цьогоорічний похід на моголи пройшов дуже гар-но. Поверх тисячі народу, кідкянцятя вінці, хори і т. д. Епілогом цього свята була розправа в старості в Самбо-рі проти пароху о. Мартинюча, ка, його сина Богдана, сту-дента прав, і громадянина Ми-хайла Пилича. Старостю по-карало о. Мартинюча за те, що зорганізував похід, грив-ного 250 зл. або 1 місяць арешту; його сина Богдана за те, що помагав йому і зорбив тер-новий арешт, на 75 зл. або три тижні арешту, а Пилича за те, що не вінсь, на 20 зл. гривни. Всі вчені відкили до суду.

ЗГІНУВ ВІД УКУШЕНЬ МУРАШОК.

Цікавий випадок трапився на Малирщині. В одному лісі знайшли трупа молодого чо-ловика, вкритого цілою масою мурашок. Лікар ствердив, що той чоловік згинув від уку-шів мурашок. Зається, він поскокався на „мурашину“ і за-суду. Підчас сну мурашки по-кусували його. Велика кіль-кість мурашної кислоти дїста-лась до тіла сплячого і вона спричинила параліз серця та відмиханий організм.

В РУМУНІ ЗАРОДІЛИ ЯБЛОНИ.

Завдяки дуже гарній погоді в Мамі над Чорним морем за-родили наново яблони й інші овоочеві, дерева. Добрий у-рожай дали теж сади в інших сторонах Румунії.

ГОРА ГЛИНИ ПРИСПАЛА ТРОХ РОБІТНИКІВ.

У селі Лисці, біля Богород-ця, підчас добування глини у-сунулася гора глини і при-спала трох робітників. Одно-го з них удалося вратувати, два інші згинули.

ПАПЕРОВА ЛІПКА ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАШО-НАЛІЗМУ.

В Києві появилів перший зшиток квартального журналу „Лістки-болшевіки“. Годов-ним спецом в історії в цьому виданні фігурує Постишев. До його передової статті достосов-най й інші, присвячені здебіль-шого спогадам про те, як то-ни, большевики, колись Київ займали. Якійсь „Скубачський“ пише там „проти фашистсь-кої теорії, незадежності й са-мостійності України“, а ще ін-ший про „український націона-лізм на послугах російських і західно-українських імперіа-лістів“.

ЛІКВІДАЦІЯ КОЗАЦТВА.

Секретар озівсько-чорномор-ського революційного комітету компартії, Шеболова, побуваючи у вересні в. р. в Москві, в роз-мовах про ситуацію на місці заявив, що кулацько-контро-люючий елемент на Кубані вже ліквідований. З вистів похідників МТЕ, виходить, що корінного дозрівлюючо-го населення зостається там не більше 20%. Коли рахувати на-віть що частину населення скритими ворогами совєтської влади, то вона вже через свою малочисельність не всил за-катувати якихнебудь висту-пів.

ФАШИЗМ У СССР.

З Москви повідомляють, що Воєнна Рада верховного суду СССР розглядала справу гру-пи робітників кузнецкого ме-талургічного комбінату, обви-нувачених у контрреволюцій-ній діяльності і в шпигунстві. Зорганізував цю групу інж. Латкін. Вона видавала контр-революційні леточки і випра-щувала програму на зразок фашистської програми. Трох членів цієї групи засуджено на смерть.

МАСОВІ ЛІЦТАЦІЇ ДОМІВ.

Внаслідок ведучого задов-ження і несплачення задеглет рат оголошено масові ліцта-ції в цілій Польщі. Варшав-ське Кредитове Т-во визначило нову серію ліцтацій домів на січень 1935 р. У примусові продажі продають 154 нерухомі-стей. На грудень ч. р. ви-значено численні ліцтації до-мів у Львові і Вильні за довги, що сягають суми 10 міль. зло-тих.

КАРАЮТЬ ЗА „ТРИЗУБ“.

Окружний суд у Коломиї за-судив за „тризуб“ на моголи полягалих українських воїнів Кузьмичів на 100 зл. Світлі-чанин на 50 зл. і Фісаківичів на 30 зл. карі з заміною на арешт.

САМ ЗРОБИВ СОБІ ОПЕРА-ЦІЮ.

Італійський лікар Франчес-ко Ваніері, який у час війни відмовився собі ноги і заво-ряв на сильний ревматизм, зробив собі операцію. Він ві-дрізав собі 3 пальці ноги. Опе-рація тривала 45 хвилин.

СВАРКА ДО ГРОБУ ДОВЕЛИ.

В Севастополі (Закарпаття) го-сподар Юрко Лайтар вичо сварився з жіночкою і напався. Сварка на днів довелася до тра-гедії і чоловік убив жінку та поповнив самогубство. Чоло-вік помер зарад, а жінку в без-надійному стані відвели до лікарниці, де вона сконалася. Ли-шилося 5 малих сиріт.

ТЯЖКО БУДЕ ДІСТАТИ ГО-РОЖАНСТВО В ЧСР.

Венков пише, що в будуччи-ні тяжко буде здобути гор-жанство в ЧСР. Уряди дістали строгі прикази провести при-удіюванням горожанства ліпш розсади ніж дотепер. Особли-во супроти емігрантів буде ця практика строгіша. Чужин-ців не уділюватимуть села, приналежності і не будуть ма-ти права віддати дозволів на працю.

НЕ ПОВЕЛОСЬ.

До села Дравець (Закарпат-тя) загостив молодий чоловік Ротавий. Там він пізнався за багатого селянського дівчиною і зараз її засватав. Будучий степ радо згодився прийняти молодого багатого мужичу за зятя, котрий банковою книжкою доказав, що є дуже багатим чоловіком. Гроші — сказав — заробив в Америці і вложив до банку. Майбутній степ хотів дати 150,000 корон приданого. Вже й заручини хотів віддати, аж тут жандар-ми в двері і „зятя“ повели в холоду. Виявилось, що вклад-кову книжку на 1,250,000 чеш-ських крон він украв від Рота, а імя пофальшував на Ротавий. Він називався В. Гечко і похо-дит із Кушніці.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТУРЕЧЧИН НА МУЗИЧНОМУ ПОЛІ.

Як пишуть зі столиці Туреч-чини, турецький міністер внут-рішніх справ забороняє по-ширвати через радіо старо-турецькі мелодії. Турецьке радіо в м'ябмубному має пра-во пересилати тільки музичні твори, писані в новітньому європейському стилі. Так вирі-шив Кемаль Паша. Таким чи-ном великий турецький рефор-матор після заборони Туркам носити фези, а Туркменам за-вої, після введення латинської азбуки, після заборони моли-твен чарбаською мовою і т. д., звязав теж за реформу ту-рецької музики. Вирішив змо-дернізувати її.

ВСЮДИ ДОБАЧУЮТЬ ХОР-ВАТСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ.

У поїзді на шляху Букарешт —Галаз румунські власті ареш-тували двох мужичин, доба-чуючи в них хорватських теро-ристів. Ідучи поїздом, загалі мужичин розмовляли по ні-мецьки про атентат у Марсе-лю. Кондуктор, що підслухав, що розмову, думав, що це те-рористи. Він повідомив про це поліцію, а вона на найбільшій поліції арештувала згодом тих хорватських терористів. Полі-ція зажадала, щоб 46а подо-рожні вилізли з поїзда, щоб вони й зробили. Виявилось, що арештовані це торгівці ху-добами з Буквини.

ЧОМУ В СВІТОВІЙ ВІЙНІ НЕ ЕСКІПІЛЮВАЛИ РОСІЙ-СЬКІ ШРАПНІЛІ.

З Москви доносять, що на днів відкидали таємні військові документи, з яких виходить, що жме підчас війни працюва-ли революційні організації. В світовій війні не дуже добру славу мала військова артиле-рія, бо її шрапнелі і не вибу-хали. А не вибухали тому, бо робітники в фабриках амуни-ці замість пороку насипали пі-ску... „Охрана“ державний зо-воин відкирнула і 25 робітників з начальним директором роз-стріляла на місці.

СПРАВА ТАЙНИ ВБИВСТВА КІРОВА, ПРАВОЇ РУКИ СТАЛІНА

ЛЕНІНГРАД (Росія). — Ще досі не проголо-шено ближчих відомостей у справі вбивства С. М. Кірова, одного з найбільших совєтських потен-татів, близького приятеля Сталіна. Загалю твер-джено, що Кіров буде наступником Сталіна. Та те-пер він згинув з рук російського робітника, Леоніда Василевича Ніколаєва, років 30. Ніколаєв убив Кі-рова револьверним вистрілом у часі, як той вер-тався з нарад у справі надходячих совєтських ви-борів.

Органи давньої чрезвычайки зараз розпочали слідство, поробивши масові арешти. Є вже відомості, що негайно розстріляно 10 совєтських офі-церів, та що віддано під суд декілька інших. Ка-жуть далі, що такі арешти пороблено вже в Москві й інших більших містах.

Що пише совєтська преса.

Урядові комуністи про вбивство не дають на ділі ніякого виснаження. Тільки стверджують, що Кіров був одним з найбільших революціонерів, і то-че з часів царських. У Ленінграді знали його як безпощадного винищувача всіх, кого він уважав ворогом Совєтм. Між іншим він жорстоко помітився на робітниках Путиловських заводів, коли вони до-магалися більшої платні й кращих умовин праці. Саме за те совєтська урядова преса дає Кірову ве-личезне признание і каже, що він згинув з рук „во-рогів робітничої класи“.

Москва мовчить.

З Москви повідомляють тільки про те, що по-роблено всі заходи, щоби похорон Кірова, який відбувся в Москві дня 6-го грудня, випав як-найвільніше. Там сплять його тіло, а попіл бу-де перекочований в урні, уставлений недалеко Леніна. Позатим не видають з Кремлю ніяких бюлетенів. І ніхто напевно не знає, чи це вбивство є одиноч-ним актом, чи може ділом якоїсь революційної гру-пи. Щодо того останнього є певні сумніви. Але неможливо цілком відкидати і такого припущення, бо між совєтськими урядовцями всюди слідно ре-пенлох.

Заповідають чистку і в армії.

Появилися в часисах численні відозви ріж-них організацій, в яких визнається робітничий до-ліквідації троцькістів і інших ворогів робітників. Разом з тим говориться те саме, з боку найвищої військової команди і про совєтську армію. Кажеть-ся, що й там треба шукати ворогів „робучого лю-ду“.

Вбивство потрясло Совєтами.

Одно певне: що це вбивство викликало на ці-лій території Совєтм величезне враження. Вичислю-ють ріжні атентати і вбивства совєтських провідни-ків. Пригадують, як терористи вбили Володарсько-го, Урицького, Веровського й інших. Але кажуть, що всі ті вбивства не рівняються до вбивства Кі-рова. З тим убивством можна хіба порівняти за-мах на Леніна, коли то Ленін був ранений і на ділі з тих ран уже ніколи не видужав і від них такі по-смер.

Засудили 42 РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ НА СМЕРТЬ.

СОФІЯ (Болгарія). — Суд видав смертні при-суди проти 12 македонських терористів, членів ІМРО (Інтернаціональної Македонської Революцій-ної Організації), обвинувачених за ріжні вбивства.

ПОКЛИКУЮТЬ ПАДЕРЕВСЬКОГО ДО ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — Американський ко-респондент подає, що з Польщею недобре. І то з фінансового боку, міжнародного й внутрішнього. В краю нема згоди між партіями й урядом, а на-зовні Польща так якби була ізольована. Тому звер-таються тепер до старого Падеревського, щоб вєр-тався з Швайцарії до Польщі і ї ратував. Приятелі Падеревського кажуть, що Падеревський не вєр-тається скорше, поки в Польщі не скасують дикта-тури.

ДЕМОНСТРАЦІЇ В ТЕАТРАХ ЧЕРЕЗ ВЕСІЛЛЯ.

ДОБЛІН (Ірландія). — Як появилівся в кіновоїх театрах фільм з весілля грецької княгині Марини з сином англійського короля, то одна партія оліго-храла ці образи, а друга свистала. Коли показу-вали деякі визначні особи, то при їх появі на філь-мі чути було голоси „геть з убивниками“. Через ті демонстрації заперестали в театрах показувати да-лі ту фільму.

АВСТРІЯ ЗНОВУ ХИЛИТЬСЯ ДО НІМЕЧЧИНИ.

ВІДЕНЬ. — Ще томо кілька місяців ціла преса була переповнена атаками проти Берліна і наші зприводу вбивства канцлера Дольфуса. А тепер видано для преси тайний комунікат у яком нака-зано їй не помічувати нічого проти Німецьчини і писати про те, що Сарцина має відійти до Ні-мецьчини.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

БИЗНЕС НА КРАЩЕ?

У Нью-Йорку злучено дві німецькі щоденні газети: "Штатсцайтунг" і "Герольд". Набудувалося виходити тільки однією газетою, що буде називатися "Штатсцайтунг унд Герольд".

Видавець "Штатсцайтунг" каже, що це буде краще для бізнесу, але з його заяви видно, що він має на разі більше турботи в своїм видавничому. Такі самі турботи певно мали й видавці "Герольда". Вони можуть угадувати, що та комбінація не змінить стану німецької преси, але правду не можна заховати, що в дачинській газеті вже не будуть працювати 25 осіб, що працювали в двох.

НАЦИЗМ І НІМЕЦЬКА ПРЕСА В АМЕРИЦІ.

Видави мого злученої німецької газети кажуть, що вони будуть давати до неї ілюстрації еквіваленту доходу на наголовок "Д-А" що означає "Дойч-Америка". Той самий дохід давати дачинській газеті будуть давати відповідно оплатою читачів інших німецьких газет, що виходять в інших містах Америки. Однак, додають видави, цього доходу не будуть доставити газети наших німців.

Значить, серед німецької преси є поважний розлом однієї через нацизм.

Цікаво, чи помагає цей розлом німецькій пресі та німцям духу в Америці. Комбінація старих газет показує, що розлом видавничого відношення.

ПЕРЕДСМАК ФАШИЗМУ.

У Батон Руж, у сестри Луїзи, застрякували студенти факультету журналістики в Ліванському Стейтворті Університеті, щоб застрахувати проти цензури студентської газети сенатором Пі Лоном.

ПОДІЛКА МАЄ МАМУ.

Досить рідке в Америці питання підняв протест Американського Союзу Університетських Професорів проти відлучення з катедри Пітера А. Кармеліса, професора філософії в Коннектикуті.

Професори закликають зарплати колегію протестувальників. Мовляв, професора відлучено просто на основі чужого, що він своїм навчанням порушує релігійну правдивість деяких студентів. Не вичислюючи проти професора правдивого слівства, не зробиши йому звинувачень, а в лавши йому нагоди оборонитися, за давши університету допустити грубого порушення правил так званих академічних свобод.

Ця засада каже, що професор має вчити те, що він щиро приймає за правду, без огляду на те, чи воно порушує чийсь почуття.

ЗА ПРАВО ЧЛЕНСТВА.

Небувалу протест підносять члени юні електричних робітників у Нью-Йорку, що пікетують будинок власної юні, щоб застрахувати викладання членів з юні за неплатення вклада.

Протестуючі робітники кажуть, що викладання з юні не викладання з звичайної організації, бо виконаний не може дістати роботи, а тимсамим не має можливості роздобути грошей та стати назад членом організації.

ГУЦУЛКА „МАРІЙКА“ У ВАРШАВСЬКІМ ВИДАННІ

Майже у всіх славянських часописах в Америці появилися оголошення про виставу європейської фільми „МАРІЙКА“. В тих оголошеннях підкреслено, що це фільма, взят з життя „карпатських верховинців“, в якій представляється вірною життя мешканців Карпатських гір з їх звичаями й обичаями, та в якій артисти говорять мовою тих мешканців. Таке оголошення появилось теж і в „Свободі“. Всі ми бачили певні, що це виставлять певну фільму, зняту на Закарпатті з життя наших Гуцулів, в якій усі роли грають славські артисти, про що вже була загла в нашій пресі кількома наворотами. Таку фільму виставляється тепер в Чехословаччині. Там і була заповідана, що вона появиться теж і в Америці.

Якеж було моє здивування, коли я пішов на виставу фільми „Марійка“, яку тепер виставляється в Нью-Йорку, та побачив іншу фільму. Це фільма, знята теж у Карпатських горах — на Гуцульщині. Є там гарні гуцульські строї й гарні вишні Карпатських гір. Тільки ніхто з чужинців не може навіть догадатися, що це українські гіри і що це строї українського народу. Зате знати, що фільма вироблена варшавським фільмовою компанією, що поля вбудується в Польщі, що мова „карпатських верховинців“ є мовою польською, бо всі артисти, що представляють Гуцулів, говорять чистою польською мовою. Навіть ніде нема загла не про Українців, але все хочіть про саму назву „Гуцулі“ чи „Гуцульщина“. На ті фільми бачимо польських артистів з Варшави, що представляють наших Гуцулів і Гуцулук при праці й забаві, в такій спосіб, що вони являються при буденній роботі і на веселю в одних і тих самих святкових строях. Бачимо „панів з Вар-

шави“, як беруться представити Гуцулів при кошенню. Хто ж на сні й розуміється хитрої на кошенню, то підзна, що ті „пані“, якби так дійсно косили, то скорше один одного підкосили би ноги ніж косили траву, бо всі косили в один, прямий ряд і виглядали як жовніри при дефіладі. Бачили ми теж Гуцулів у варшавському виданні, як у шинку в „дасей“ (кістки) горять.

Сама фільма є коротка. В доповнення до неї бачимо опери „Галька“, якої тема, як відомо, є теж взят з життя „карпатських верховинців“, але з Татри і в інших строях. Нема зазначено в „Марійці“, що це виставляють Гуцулі, а в „Гальці“ нема зазначено, що це „Галька“. Отже казати, що в одній і другій виставі це один і той самий народ, тільки — в інших строях.

Для доповнення отого всього виставляють іще образи в яких представляється велич Польщі. Бачимо там військові паради з танками, кавалерією, літаками, піхотою і т. п., та зліди представників польських козольної у рійм світі.

Все те разом представляє собою образ доброго обдуваного польської пропаганди при помочі фільми.

Д. Г.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член 48 від. У. Н. Союзу, складаю сердечну подяку головному урядникам нашої організації за уделення мені допомоги з фонду заможногого в сумі \$50, котрі стали мені великою поміччю у мой недугу. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам за їх турботу.

Михайло Негребешкий,
Плейнс, Па.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

Як вам відомо з новинки в „Свободі“, я рішався відвідати могилу мого батька в селі Солов'ї, Галичина. При цій нагоді хочу використати вільні хвили та малувати в нашому рідному краю краєвиди наших гарних околиць і перекрутити нашу народну нощу в рідних місцевостях: на Поділля, Гуцульщині, на Буковині, Лемківщині і як буде можливо, на Великій Україні. Ці образи привезу до Америки і виставлю по більшій містак. Я вже маю кілька таких запрошень з виставних галерій образів. Образи будуть малювані з природи, з життя, а тому пригнітати кожного. Це моя ідея, яку я мушу довести, хочби тільки своїми силами. Однак я маю надію, що знайдеться хтось з Українців і допоможе мені в цій ділі заможнявляюся якось образ, який по виставі буде його власністю. Хто бажав мати малюваний образ свого рідного села, або хати, де родився, або когось з родини, як негідно повідомити мене листом і тоді що справу швидко обговоримо.

Прошу писати в цій справі найдаді до 15-го грудня ч. р. Дмитро Захарчук, арт.-малюв.,
P. O. Box 15,
Northampton, Pa.

У САДОЧКУ

У садочку зелененьким
Лівушка співала
Ліубеньким своїм співом
Бісес стей напоївала.
І не знала чорнобуги,
Що вже кінець буди.
Що вже більше на Україні
Співати не буде.
Що поїде на чужину,
За широке море.
Що там і як мій чужини
Ще біла і горе.
Що покине соловейка,
Співачка отого,
Я не вернеться на Україну,
До народу свого.
Степан А. Пельс.

БОЛЬШЕВИЦЬКА МОЛОДЬ.

Як калічати, большевики своїм „соціалістичним“ вихованням молоде покоління — ми не раз уже писали. Якраз приклад морального злоамання, який подають „заповіді“, які списала у своєму деннику одна комсомолка. Ці „заповіді“ попали на сторінки большевицької преси і стурбували навіть самих комуністичних вождів. Звучать вони так:

1. Вмій брехати всюдю, скрізь і всім, крім самій собі.
2. Не дуже висувайся, здавайся скромною, а на ділі почувай себе все вісіх.

3. Нічим, нічим, ніде і ніколи не захоплюйся.

4. Нікого не люби ні товаришсько, ні полюблю любовно, лише прихильдай товаришсько або заохочувано.

5. Коли віддаєшся мужичині, то роби це лише тоді, коли це резонно.

6. Говори всім лише приємне. Але в душі погорджуй усім людьми.

7. Використовуй усіх і кожного, мости собі дорогу до свого щастя довільною ціною.

8. Зворушуйся на вигляд дітей (назови), але уникай їх сама тати.

9. Говори про ідеї, ентузіазм та інше підтримуючи, але сама завжди лихайся зминою і розважною.

10. Вмій вивиняти гроші, навіть і з дошки (таблиці).

11. Роби знаючи очі, коли тобі говорять про те, чого ти не знаєш, і не розумій нічого, коли дієсно знаєш, „чиє мя со зів кіт“.

Ось таких моральних проєктів виховує у молодого покоління большевицька „Ліза“! Для нас лишається одна вітха: такими „лізками“ охоплена большевицька молодь у великих комсомольських містах-багачах. Більшість української молоді живе інішим, хоч покищо і захищаним, ідеям.

КОМУ ЗАСЛУГА І ЧИЯ ВІНА?

(Допис з нагоди ювілейної кампанії У. Н. Союзу).

Я читав звіти з ювілейних обходів, звіти зі стану членства У. Н. Союзу та хочу поділитися з членами деякими думками.

Бачу я, і певно бачать інші члени, що депресія не всюдю відбивається однаково в кожній відділі. Одні відділи мають багато членів, а інші мало. Доглянувши певно членів, що в нашій відділі ч. 97, нема нас депресії ніяких втрат, або як американські агенти кажуть „ленс“. Скаже хтось, що це певно тому, що в нас нема депресії, що в нас певно лідуть усі фабрики, що всі наші члени працюють.

Та коли члени поглянуть, де знахилися цей відділ, то побачать, що він є в Пасейку. Це певно членам вистарчить, щобі відповісти, чи знаємо ми тут крізу. Місто Пасейк вже добре вславилось за час крізи переріжними страйками. Ще один не скінчився, а вже другий почався. І тепер у нас їх немало.

Щідо зарібок наших робітників, то читачи газети про страйки, певно дочитуються й про такі зарібки, то й знають, що тут робітники заробляють, як роблять, по 12, 13 та 14 доларів на тиждень. На всякий випадок не заробляють краще від робітників по інших місцевостях. Отже не тому в нас члени не відпадають, що в нас кріза нема, а з зовсім іншої причини.

Щоб доводило справи не розбирати, скажу коротко, що в нас члени тому не відпадають, бо ми спеціально над чим працюємо, щобі вони не відпадали. Як секретар цього відділу, скажу за себе, — скажу не на те, щобі похвалитися, а на те, щобі інші могли те саме робити, що я роблю, що члени держаться через невпинну пропаганду. Як мене члени вибрали секретарем, то я за те вважаю першим обов'язком здержувати членів від відступлення з відділу. Де можна, там я говорю членам про добродієства організації, про те, чим вона краща від інших організацій, чим вона сильніша, чим „вона намо дорожча“.

Говорю на публичних зборах, відділових чи невідділових. Говорю в приватних стрічах з членом і нечленом, бо як він не є членом, то може стати членом; а як уже є членом, то не відступить від організації, та може ще свої діти запаніє, як має.

Скажете: багато праці. Можливо, що багато праці, але без цієї праці нема поступу, без цієї праці нема байдужності, урядники байдужності, а члени й урядники байдужні, там відділ починає скоро членів. На основі того, що я бачу, можу сказати, що члени відпадають від того відділу, що має байдужних членів, а члени звичайно байдужні там, де урядники байдужні. Хоч і навпаки можна сказати, що байдужні члени вибирають байдужних урядників.

Що можна зробити постійною працею уряду, я бачу найкраще по своїм відділі, за котрий я говорю тому, бо його найкраще знаю. По переведенню реформи в 1915-тім році з 250 членів лишилося було в нас усього 18. Чому лишилося так мало? — спитаєте. Відступило так багато тому, що по конвенції, котра заклала реформу, делегати не пояснили членам докладно, яку реформу заведено. З пояснення делегатів члени знали тільки одне: що вони мають платити вноски вклада. Що ця вклада має на все лишилося така сама, що вона є рідна відповідно до віку, цього не сказано було. Ні делегати в відділові урядники не пояснили справи як слід і тому нема що дивуватися, що члени відпадали. Пішли до ін-

ших організацій, бо думали, що в них не буде реформи. Аж як і в інших організаціях заведено таку саму реформу, побачили вони, що наша організація мала слухати, що перша перевела реформу, і люди нашої праці скоро показались. Нині наш відділ має 68 старих членів. Та найкращий поступ нині зробив коло організації дітей. Ще в 1921-шій році не було в відділі ні одної дитини. Нині є їх 57. І не думайте, що всі вони зорганізовані перед крізою. За останній рік ми зорганізували 10 дітей. Коли вислестити всі діти члени у нашій відділі, то покажеється, що ми зорганізували 98 процентів цих дітей. Ще тільки 2 проценти дітей лишилися незорганізованими, і ми маємо надію, що з часом до організації відстанемо. Будемо переконувати так довго, поки їх не відстанемо.

Спеціальну увагу треба звертати на тих членів, що лишилися недавно до організації, доступили, або своїх дітей до неї записали. Як нам удасться підтримати їх через рік, то не певний, що вони вже від організації не відступили, бо який член привик платити вклада, чи та знає, чому його організація краща від інших.

Ми не боїмося інших загально-американських організацій, ні асекундарних компаній. Хто живе в місті й дивиться на світ очима, то знає, що багато-багато таких випадків, які можуть йому придатися при перекоханню. Чимало є людей, що стояли в рідних „лишурках“ і чужих загально-американських організацій, а на випадок нещасть не дістали ніде тої помічі, що дістали в нашій організації. Треба тільки такі випадки збирати, пам'ятати та вразі потреби вжити; а пам'ятати будемо тоді, коли урядники відділу будуть про те говорити на зборах.

Нема теж що боятися, що ми не здедаємо до наших відділів наших дітей. Наша організація має багато родів забезпечення, які промоявляють до дітей. Не говоріть ім про забезпечення на випадок смерті, бо про це ніякий молодий чоловік не любить чути. Молодий вам скаже: Я не хочу вмирати; я хочу жити й мати гроші ще за життя. Отже ім про це треба говорити. Говоріть про те, що ім підходить, отже про „ендамент“ та про „20 ірс лейд-ап поліції“.

І не треба нам боятися з ними говорити. Наш відділ здобув собі молодих людей, бо ми говоримо з молододом, де можемо. Очевидно, найкраще з ними говорити там, де їх збереться багато. Маємо прирізом бачити, що в нашу школу, щобі вони пришили на баль, бо я маю щось до них промовити. І вони приходять. І там і їм можна розяснювати, які добродієства дає ім У. Н. Союз.

Отже я думаю, що нема нам чого крізи так дуже боятися. Кріза крізою, але як урядники відділів будуть працювати, то члени не будуть відпадати, ні анисувати своїх дітей, але навпаки, будуть нові члени приступати й своїх дітей записувати.

Михайло Табачук, секр.
97-го відділу У. Н. Союзу.

ВУГЛЯ, ЧИ НАФТА?

(УП) Таке питання займає сьогодні високу політику у військово-морській ділянці. Моторизація сухопутної армії та перехід на рідке паливо в флоті видвинули на верх питання постачання нафти і нафтових теренів. Звідки взяти і в мирі й у війні потрібну кількість нафти, це питання цікавить у першу чергу тих, яким природа поспулила нафтових теренів, що буди в всякий час під рукою і не загрожено ворогом. До таких країв у першу чергу належить Англія. Тому там ведеться велика дискусія над тим, чи перехідити на нафтовий опал у кораблях, чи може залишитися при вугльному, абобачи за його удосконалення. Англійська адміралія вирішила це питання в користь нафтового опалу. З яких причин?

Досвід, початі ще в 1905 р., виказали перевагу нафтового опалу над вуглиним. Нафта дає 19 тисяч калорій тепла, а найкраще вугля лише 14-1500 калорій. Нафта, якогось вона походження не була, виказує лише незначні зміни в теплової, а тепловоїсть вугля дуже залежить від свого походження. На складах нафта не втрачає своїх властивостей і згаряє без решток, а вугля навпаки. Приміщення одної тони вугля займає багато більше місця ніж одної тони нафти. Резервуар виповняється нафтою на 95% його містоті, а між вуглем все є щільний, чи більш чи менш, в залежності від того, чи воно в більшших чи менших кусках. При складах вугля треба ще резервувати місце на вентиляцію, а при нафті це відпадає. Нафту можна примістити у всякому збірнику, незалежно від його форми, а вугля вимагає спеціальної форми складу.

Подання нафти для опалу китлів іде автоматично з якогось то не було збірника, а для подачі вугля в піч треба все багато людей. Нафта значно упрощує конструкцію корабля, бо її можна примістити всюдю, де лиш є вільне місце, а вугля вимагає багато ходів та переходів, а зокрема отворів у корабельному панцирі, бо інакше його не можна було дістати з берега на корабель. Рівночасно з тим підвищується також безпечність корабля при ворожому обстрілі, бо панцир є суцільний і корабель не так скоро затоне. Нафти можна набрати з бережного складу дуже скоро рурами, коли для переносу вугля мусить бути змобілізована вся залага.

Розмір китлів для опалу вуглем був обмежений висотою 2,5 метра, бо інакше не можна було перевозити чистки. При нафтовому опалі розмір збільшується до 6 метрів. Це в свою чергу зменшує кількість китлів. Відпадення всяких помічних машин для перевозу вугля та вивозу жужелиці рийми корабель значно декшим. Замість цього при-

ДО ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

Члени і відділи У. Н. Союзу, які ще не дали свого замовлення на календарі на 1935 рік, можуть це зробити ще до 10 грудня. Свобода надрукувала більше число примірників, ніж замовили відділи, і тому даємо нагоду членам, що хочуть мати календар на 1935 р. і дадуть своє замовлення через свій відділ. Коли у відділі зголоситься не менше як 5 членів, то одержать календар по ціні 30 центів. Замовлення мусить бути підтверджене урядом відділу і печатком.

АДМ. „СВОБОДИ“.

МІТІНГ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НО КЕСА, ПА. Після 7 годинки зібрався митіг членів відділів Українського Союзу. Учасників було близько 100 осіб. Учасники обговорили питання про реформу, делегати не пояснили членам докладно, яку реформу заведено. З пояснення делегатів члени знали тільки одне: що вони мають платити вноски вклада. Що ця вклада має на все лишилося така сама, що вона є рідна відповідно до віку, цього не сказано було. Ні делегати в відділові урядники не пояснили справи як слід і тому нема що дивуватися, що члени відпадали. Пішли до ін-

ТЕПЕР ВИБІВЛЮТЬСЯ

Найкращий говорач фільми, як була знята в Карпатських горах.

„МАРІЙКА“

зі славного європейського артисткою ІНА БЕНІТА, яка виступає в головній ролі.

Повість Лопе де Вега і Забавок.

CAMEO THEATRE,

42nd STREET & BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

